

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název materiálu	12 - Próza 3. etapy
Identifikátor	CZ.1.07/1.5.00/34.0597
Předmět	Český jazyk a literatura
Ročník	4. ročník
Obor, Kód	Obchodník, 66–41–L /008, Operátor oděvní výroby, 31-43-L/004
Anotace	Pracovní list je zaměřen na literární tvorbu 60. let, na práci s neuměleckými texty.
Autor	Mgr. Dana Vlasáková
Jazyk	čeština
Očekávaný výstup	Student se orientuje v literárně historickém kontextu, správně provede rozbor textu z hlediska literárněvědného a stylistického
Klíčová slova	Vladimír Neff, Ludvík Aškenazy, Vladimír Fuks
Druh výukového zdroje	Pracovní list
Typ interakce	kombinované
Cílová skupina	student
Stupeň a typ vzdělávání	střední odborné
Věková skupina	17-19
Datum vytvoření	28.10. 2012

1. Připomeňte si ze 3. etapy:

1953 -

1956 –

60. léta nazýváme též

1968 –

- období uvolňování
- rozvoj dramatu i prózy
- zaměření na individualitu
- rozvoj zejména psychologické prózy
- rozvoj experimentální prózy
- druhá vlna prózy s válečnými tématy
- historická próza (V. Körner)
- časté předlohy k filmům (Valja Stýblová – Skalpel, prosím: oficiálně přeceněný román)
- J. Škvorecký, A. Lustig, J. Otčenášek, L. Aškenazy, L. Fuks. V. Neff. I. Klíma, B. Hrabal, L. Vaculík. O. Pavel

2. Pracujte s texty

- a) Autorův románový debut (1963) byl už ve své době oceňován jako mimořádný literární čin. Co hlavně upoutalo pozornost, byla originalita Fuksova životního názoru a způsob vyprávění. Až podivně působí titulní postava nenápadného, čestného, pasivního úředníka, lpícího na lidské důstojnosti a dobrotě a hledajícího postup, jak se ubránit a uniknout před blížícími se hrozbami. Osobitá je vypravěčova perspektiva, takže četba provokuje nejistotu, nakolik je realita absurdní a temná, nebo banální a obyčejná, a zvědavost, jestli je příběh bláhový a groteskní, nebo smutný. Ani nevíme, jestli román myslí na tísnivý obraz doby, anebo na docela osobní autorovu úzkost. Právě ze sugestivní tajuplnosti se rodila autorova sláva zasahující nejenom českou kulturu. Hned následovaly překlady do mnoha jazyků a dílo se tak obracelo k těm, kdo se trápili tragédií holokaustu a existenční nejistotou soudobého člověka.

- b) Sbírka obsahuje 15 povídek a dva oddíly věnované reportážím ze světa, první oddíl se nazývá *Tam a zpátky*, druhý *Vino e olio*. Obě cestopisné části byly ve 2. vydání z roku 1967 vypuštěny.

Povídky jsou krátké, ale o to více poutavé. Horizontálně jsou rozděleny do jednotlivých kapitol, respektive povídek a členěny do odstavců. Např. ve Vajíčku nás autor seznámí nejdříve s hlavní postavou (dal jí jméno Pokštefl) a poté vypráví v autorské 3. osobě (vertikální členění) prostřednictvím vypravěče o telefonátech a odchodu do koncentračního tábora a zaznamenává pocity přeživších. Ich-formou jsou líčeny cestopisné zážitky.

Tématem prvních dvanácti povídek je okupace, válka, židovství. V povídkách No dovolte, Lébl, To, Co je lepší? jsou popisovány praktiky a výsledky gestapa; o odchodu do koncentračních táborů je Romeo; o národní hrdosti, německé moci, Protektorátu a okupaci povídka Polívka, Zmizel jako cukrář, Rota, plakat!; o příchodu z koncentračních táborů Dvacáté století, Vajíčko, Cigareta, Díra. Zároveň se tu objevují oba póly – postavami jsou veznění i vězňatelé. V povídce Co je lepší? je popisován lékař Hengele, který rozřazuje Židy a má v rukou jejich další osud, v povídce Zmizel jako cukrář je hlavní postavou vězeň.

Téma a motivy spisovatelových děl jsou odrazem jeho životních zkušeností s nacistickou mocí. Jeho vidění situací a emocionální popis nazveme tragikomickým, což je pro tuto Aškenazyho prózu specifické.

- c) Trampoty pana Humbla jsou televizní adaptací románu předního českého spisovatele Vladimíra Neffá, který vyšel v roce 1967. Jeho hlavním hrdinou je pan Humbl, který si je neochvějně jist svými vysoce morálními kvalitami, ačkoliv ledacos svědčí o pravém opaku. Prostřednictvím inscenace je nám umožněno nahlédnout nejen do duše, ale i přepestrých osudů muže, který se během svého života setkal s několika politickými systémy a bylo jen na něm, jak se k nim postaví. Scénář, který je založen na příkrém rozporu mezi tím, jak vidí tento člověk sám sebe a jak ho vidí a hodnotí jeho okolí, má formu horečnatého snu, v němž hrdina stojí před pomyslným soudem těch, kterým tak či onak za svého života ublížil.

Gemini

Miroslav Donutil je jako malá česká krysa proplouvající různými režimy opravdu dobrý, zpracování jež je skutečně hodno své předlohy...(23.1.2004)

Tosim

...aneb život jedné kurvy. Zjednodušování a zevšeobecňování Čechů se od jisté doby vyhýbám, ale řekl bych, že v tomto případě se autorovi podařilo vše vystihnout celkem věrně. Jen nevím, zda to jméno je zvoleno dobře. I když...třeba Grebeníček by asi mnoho lidí nevydejchalo...i když nevím proč.(31.1.2004)

WANDRWALL

Nadprůměrný televizní film, který ale trochu tlačí i na pilu. Je snad vinný jen pan Humbl? A co ti ostatní, co ho obviňují? Jak s nimi po stránce lidskosti naložil? Klíčem je možná úvod televizního filmu, kde stojí - Záleží vždy na situacích a jak se v nich lidský jedinec zachová, ne na době, společenském zřízení. Myslím, že je to tak.(5.9.2010)

Crocuta

Nadprůměrné televizní zpracování vynikajícího Neffova románu o jedné takové svini, jakých mezi lidmi bylo. (3.9.2007)

➔ zařaďte správně texty:

textem publicistického stylu je text .....

odborným textem je .....

anotací je.....

- ➔ u textu publicistického určete útvary, zhodnoťte jeho využití, jak moc je subjektivní a zda ovlivní budoucího čtenáře
- ➔ zabývejte se jazykovým rozbořem úryvků
- ➔ v textu odborném vyhledejte odborná slova, pokuste se je vysvětlit
- ➔ porovnejte témata jednotlivých knih
- ➔ zařaďte správně autora a název díla, se kterými jste se nyní seznámili

Ladislav Fuks

Vajíčko

Ludvík Aškenazy

Trampoty pana Humbla

Vladimír Neff

Pan Theodor Mundstock

Použité zdroje:

Kosmas [online].[cit. 28.10.2012]. Dostupné z: <http://www.kosmas.cz/knihy/124508/pan-theodor-mundstock/>

Československá filmová databáze [online]. [cit. 28.10.2012]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/111217-trampoty-pana-humbla/>

Blažková, T.: Humor ve vybraných prózách české literatury 60. let 20. století [online].30.11.2011[cit. 28.10.2012]. Dostupné z: [http://theses.cz/id/a7obos/Humor ve vybranych prozach ceske literatury 60 let 20 s.PDF](http://theses.cz/id/a7obos/Humor%20ve%20vybranych%20prozach%20ceske%20literatury%2060%20let%2020.s.PDF)